

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 ноич.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
01 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
универзитетском непосредно админис-
трацији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отирањима новина
на коју драго пошту, а коме је
неугодно, може се преплатити
код г. *Петра Радановића*, К. Ц.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Мите Стојића* књижара у *Вио-
град*. Доноси се шаљу уред-
ништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра
по три новчића на први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Г. Стојан Робић постављен
је при овдашњој аустро-угар. Дип.
Мисији као секретар архивиста.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 25 јуна.

У Белгији је било дошло до ре-
волуције, као што се види из теле-
грама у посљедњем броју нашег ли-
ста. Постојећи устав у Белгији даје
клерикалној странци већину у пар-
ламенту, и зато је опозиција тражи-
ла да се измени тај устав у кор-
рист опћем праву избора.

Влада је најпослије пристала,
да задовољи либералце и социјали-
сте, те је предложила реформу уста-
ва; али мјесто да ту искрено уста-
па, изменила је устав опет тако
да сачува у парламенту већину
клерикалној странци. Тијем је влада
изазвала жестоки отпор и социјали-
ста и либералаца, који се из парла-
мента пренио и на улицу престо-
нице.

Ту се пуцало на жандармерију
из гомиле народа, из кафана и са
прозора, подизале су се барикаде по
улицама, проливала се крв, и отво-
рено проповијдала револуција, не
само противу омражено клерикалне
владе, него и против династије, и
уопће против монархије. Једном ри-
јечи у Бриселу је све изгледало као
уочи државног преврата.

Опасност је била тијем већа,
што белгијска индустрија обухвата
скоро милијун — трећину мушког
становништва — индустријалних
радикала, које предводе социјалисти.

Услед тога је влада била при-
пуђена, да даде у парламенту такву
пјаву, која је задовољила опозицију,
то су и на улици одма престале
оне револуционарне демонстрације;
и сви су изгледи, да ће нови устав
у Белгији доијети опће право из-
бора, да се спасе монархија.

У посљедње доба шглеска је
влада тражила да дође до споразума
са републиком транзвалском у јуж-
ној Африци, али њезине захтјеве пре-
сједник Кригер није могао примити,
и ти преговори били су прекинути.

Инглески министар колонија
Чамберлен држао је говор у Бир-
мингхаму о транзвалском питању, у
ком је између осталог рекао, да
Инглеска неће изазивати никаква ра-
та, али да она хоће справедливости,
те да ће паћи, ако устреба, пута и
сретава ради обезбјеђења мира у
јужној Африци. Петроградске „Но-
вости“ веле: „Такве ријечи слич-
на прикриву објаву рата, и по рије-
чима инглеске штампе, госп Чам-
берлен може рачунати на одзив ци-
јеле Инглеске. Против Транзвала г.
Чамберлен износи сљедеће оптужбе:
република одриче иностранцима пре-
ставништво у народној скупштини,
она је увела монополе на штету
иностранца и допушта полицијске
перде. То све скупа г. Чамберлен
назива гњилежом, што трује јужну
Африку, а себе по свој прилици
сматра искусним хирургом, који ће

разрезати и излјечити тај гњили
чир. Али треба проучити инглеско
захтјево, да се схвати наумјесност те
пријетње. Република одриче ино-
страницима право представништва у
народној скупштини... Зар има ту
нарушења каквог права? Иностран-
ци по свијем државама уживају гра-
ђанска али не политичка права. То је
аксиома општег државног права. Да
иностранци добију и политичка права,
они могу прибегнути натурализа-
цији. Ако Инглеска и може тражити
каквијех олакшица у корист иностра-
наца у Транзвалу (својих поданика),
то може само у области грађанскога
права. У противном случају уни-
штио би се сваки појам о незави-
сности транзвалске републике, и до-
шло би питање, да ли ју је сматрати
као инглеску колонију, или не. Ипак
Бојери, старосједиоци, нијесу никад
сматрали себе инглеском колонијом,
и на све инглеске покушаје, да при-
своје Транзвал, одговарали су ору-
жјем у руци. Што се тиче монопола
и полицијских перода, то због та-
квијех питања не почињу ратови.
Ма с које стране погледао на те
односе између Инглеске и Транзвала,
не налази се правда на страни велике
државе, и њено мијешање у унутра-
шњијем пословима мало републике
не изгледа оправдано. На жалост,
Инглеска има у довољној количини
сретава, да силом принуди непо-
корну републику, да испуни захтјево
инглеске владе. На какву заштиту
са стране Транзвал трудно може
рачунати. Знаменити телеграм Цара
Вилхелма пресједнику Кригеру о-
давња је заборављен. Транзвалу не
преостаје него рачунати са својим
силама.“

По најновијем вијестима, го-
вор г. Чамберлена не може се тумачити
баш као објава рата; али
иначе трудно да Инглеска неће моћи
постигнути што тражи у овој малој
републици.

КОНФЕРЕНЦИЈА У ХАГУ.

Предлог арбитража. Пододбор треће
комисије био је повјерио белгијском сен-
атору Декану, познатом стручњаку, да из
разних предлога о установи суда добри-
јех људи састави један предлог; и тај
предлог по редакцији г. Декана у главни-
јем тачкама гласи:

1. Да се у међународнијем односима
по могућству не прибјегава к употреби
силе, потписане државе сагласиле су се
да се старају на сваки начин постигавати
миријем средствима рјешење споразума,
који могу између њих покренути. (Овдје
је ријеч „конфликт“ била замијенила ри-
јечи „споразум“ послије двије уре ра-
справљања.)

2. Услед тога потписане државе ри-
јешиле су, у случају крупног споразума
или сукоба, прије лањања за оружје, при-
бјежавати к добријем услугама или посе-
довању једне или више пријатељских
држава, ако само, услед неључивих
прилика, прибјегавање к овоме средству
није сасвијем немогуће. (Ово је надостављено
по жељи неких делегата.)

3. Мимо овог прибјегавања, потписане
државе сматрају кориснијем, да једна
или више држава, у случају сукоба, по
сопственој иницијативи, ако то прилике
допуштају, предложе своје добре услуге.
Ово право припада државама, које нијесу
заинтересиране у конфликту.

4. Улога посредника састоји се у
примиривању противположенијех захтјева
и у успокјавању гњевних осјећаја, који
се могу појавити у државама, које између
себе споре.

5. Обавезе посредника престају у ча-
су, када једна страна или сам посредник
констатира, да се њихови предлози не
примају.

6. Добре услуге или посредништво
имају искључиви карактер пријатељског
сајета.

7. Примање посредништва, без нароч-
итог приставања, не може прекинути,
зауставити или закаснити мобилизацију и
друге ратне приправе. Ако посредовање
буде предложено пошто отпочну неприја-
тељске операције, оне се не заустављају,
ако стране на то изрично не пристану.
(Овај је чланак увршћен по предлогу
грофа Нигре.)

8. Допуна предложена америчкијем
делегатом Холсом потписане државе са-
гласиле су се, да препоруче употребу спе-
цијалног посредовања, у могућијем случа-
јевима, у сљедећем облику:

У случају озбиљног неспоразума,
који пријети миру, дотичне стране бирају
свака по једну државу, којима повјера-
вају да између себе воде преговоре, да се
по могућству предупреди озбиљни практид.

За све вријеме посредовања, које, без
особитог споразума, не може трајати преко
30 дана, спорно питање сматра се потпуно
предано тијем двијема државама. Оне су
обезане да учине све могуће да се ријешити
неспоразум.

У случају прекидања мирних од-
носа, обе државе посреднице, без обзира
на то, задржавају своја пуномоћја, да на
ново почну преговоре о примирењу, тек
се покаже за то повољни случај.

9. Свака држава задржава себи право
да ријечи, подлежи ли један или други
случај суђењу арбитража.

10. Ипак је у сљедећијем двама слу-
чајевима обавезно суђење арбитража:

а) у спорнијем случајевима, који се
тичу повлашћених накнада или губитака,
који потичу од незаконитог дјеловања
владе, или који се тумаче непажњом једне
владе.

б) у спорнијем питањима, који се
тичу тумачења или испуњавања уговора
и конвенција; и то: односно политичких,
телеграфских и телефонских еношаја,
транспортних, морских кабела, распре-
судова о литературној и умјетничкој сво-
јини, споразума о мјерама, старања о здра-
вљу, права наследства, прогона, женевске
конвенције, политичких пограничних
уредаба.

11. Избројени у чланку пред овим
случаји могу бити допуњени од државе
потписница још другијем А такође једна
држава може ступити у преговоре са дру-
гом о допуни, прије опште ратификације.

12. За све остале међународне споро-
ве суд добријех људи, и кад би био веома
пожељен, остаје факултативан, то јест,
може бити сазван услед узајамног спора-
зума обју страна у спору.

13. Да се облакша обраћање к суду
добријех људи, потписане државе сагла-
силе су се, да заједнички изриче одобрење,
на којима треба да се сазиве, и по којим-
јем правилима он треба да ради.

Ограничење оружавања. Париски
„Тан“ доноси је текст руског предлога у
првој комисији, који је пуковник Жилин-
ски овако формулирао:

1) Установљење међународног спора-
зума за вријеме од пет година, да се да-
нашњи број војске у мирно доба, која се
налази по престоницама, не увеличава;

2) Опредјелене, ако се тај споразум
постигне, броја војске у мирно доба по
свијем државама, осим броја колонијалне
војске;

3) Уздржање кроз пети рок времена
ратних буџета у данашњијем размјерама.
Што се тиче бродова, руски капетан
Шена предложио је сљедеће:

Треба узети у начелу опредјелене
за три године цифре поморских буџета
са обзиром, да се неће увеличавати за овај
период времена, и такође унапријед објав-
љивати кроз ово вријеме:

1) број топелата ратних бродова, који
се намјеравају градити кроз ово вријеме,
без опредјелјавања типа истијех бродова;

2) број официра и екипажа флоте;

3) расход по лукама односно тврђава,
арсенала и т. д.

Пресједник прве комисије Бернаерт,
нидерландски делегат Ван-Беер Поорту-
гел и персијски генерал Мирза-Риза-Хан
подржавали су овај руски предлог. Пуков-
ник Жилински са своје стране објаснио
је, којијем су духом били руковођени, под-
носићи горње предлоге, овако:

„У суштини ми вам ништа ново не
предлажемо. Тако је у Њемачкој устано-
вљен септатал, то јест, број војске у мирно
доба за вријеме од пет до седам година. У
Русији је ратни буџет установљен за пет
година. Тиче се дакле установе већ позна-
тијех, и које се одавно практикују, нестри-
шећи никога, и доносиће добре посљедице.
Питање се своди на примјену њихову у
виду опита на краће вријеме. Ново је само,
да се констатира и објави, да је вријеме
већ зауставити се. И Русија вам предлаже,
да се зауставимо. Она предлаже вама, да
се ставу границе увеличавају ратних
сила, у часу, кад још нијесу постигле мак-
симум тог увеличавања. У ствари, из цијелог
броја момака, подлежнијех војној служби,
Русија узимље од 26 до 29 по сто, док
друге државе узимљу два пута више, па
још и даље иду. Отуда слиједи, да предлог
руски не потиче из никакве себичности.
Овај предлог има искључиво хуманитарни
карактер и економски значај, и за то га
можете прихватити без никаквог подозревања.
Не може бити ријечи о стварању препрека
владама у организацији војске. Ствар се
своди на то, да се број постојећијех војска
не увеличава у току кратког периода вре-
мена ради покушаја, да се схвати, хоће ли
се моћи на будућој конференцији поднијети
сличан предлог на дужи период времена.“

Пуковнику Жилинском одговорно је
њемачки пуковник Шварцкоф, да Њемачка
не може примити на себе обвезу, да не
увеличава своје ратне силе по суху и по
мору. О том говору њемачког пуковника
„Делл Нусе“ доноси сљедећи телеграм из
Хага: „Говор пуковника Шварцкофа тра-
јао је по уре и учинио је силан утисак.
Пуковник је најрије одговорио, да ограни-
чење броја војске у мирно доба није то
исто што и граничење ратних сила; број
мирнога доба може остати исти, а ратна
сила једнако расти. Трајање војне службе,
жељезнице, мобилизација, економски услови,
— све су то фактори, који чине бројну силу
земље. Ако се тврди да се благодарећи
ограничењу броја војске у мирно доба, може
уманити исто и ратна сила државе то би
могле вјеровати особе, које не спадају у
ратне стручњаке; али ратни стручњак тај
предлог сматра престо необиљнијем. Руси
називају Сибир колонијом, и у случају јев-
ропског рата, благодарећи жељезници, Русија
може превести у Јевропу колонијалну војску.
Што се тиче да је милитаризам на штету
народне економије, Шварцкоф је примјетио,
да милитаризам није разорио Њемачку, на-
против, да се њемачко богатство, задовољ-
ство и животне силе увеличавају с дана на
дан, што је такође силан утисак учинило.“

О том говору Шварцкофа „Франк-
фуртер Цајтунг“ доноси их Хага сљедећи
телеграм: „Говор пуковника Шварцкофа
треба сматрати решитељнијем одбијањем
од стране Њемачке, да се узимље у претрес
питање о ограничењу оружања. Шварцкоф
је побијао пуковника Жилинског и генерала
Поортугела, пребављујући им, да преувели-
чавају ствар, изнашајући потешкоће, које
би спреле примјену руског предлога на дјелу.
Он је предложио да се одма приступи гла-
сованау, а швајцарски делегат, да се настани
расправа, али је ријешено, да се руски
предлози предаду пододборима.“

Суд о конференцији. Познати ингле-
ски публициста Стед, који је толико радио
у корист сазива конференције, и сада сваки
дан издаје у Хагу нарочити лист о раду исте,
доноси сљедећи суд једног вијешног дипло-
мата: „Резултат конференције биће умира-
вајућа декларација у академском стилу о
уређењу броја у корист посредовања и ар-
битража, која у осталом неће имати ствар-
ног уплива ни ауторитета. То ће бити
само акт обзира према Русији. Али у
будуће ипак је могуће да ће се мисао о
арбитражу остварити. Пошто ми само
жељимо да Хаг оставимо, — знате, нама,
бједнијем дипломатима, потреба је одбор у
Карлсбаду, Виши и у ком другом здравственом
мјесту — конференција ће се брзо
затворити. Учиниће ће се предлог, или ће

бити изражена nada, da se slična konferencecija sakuplja svake šest-seđam godina, da se nastavi започето дјело. што нас је особито поразило, то је, што руски делегати нијесу вазда бранили своје аргументе са потребитом енергијом, за то су се сви делегати убједили на дјелу о значају, који су стекли на конференцији и глоски делегати. Ови су се одликовали честијем говорима, али су за то одили отворено к дијели Усљед тога као да је Русија играла споредну улогу. Нас је поразило такођер оштро држање француског војеног делегата према предлогу свог руског колеге, док је њемачки пуковник, такођер доказујући, да се ти предлози не могу остварити, то чинио бираним изразима. Већина делегата мињих држава били су уз Русију. Ипак је корак напријед учињен, и ако се лијепа машта Русије сада не оставри, то она у сваком случају неће погинути. Један њемачки лист мисли, да је ово суд самог Стеда, а не каквог виђеног дипломата.

ДО ПИСИ.

Бар, 17 Јуна. — Данас на рођендан Њ. Височанства Књаза Насљедника Данила Александра тутњана Ловћена на далеко се чула. Данашњи је дан за опште весели дан, не разликује се „шак“ од „три прста“ нити „феслија“ од објоине но, свак скромно долази у своју богомољу, да долази религиозну дужност и душевно осјећање. Најеретније су оне земље у којим се могу разна жита рађати — тако и оне државе у којим се моли Ал-ла по упутству Исуса и посљедњег пергамбера и онда како буде воља Његова. Он ће без сумње пенитију мољбу услишити и тиме, православно, јединосавијајући и православно задовољни бити.

Као што је познато били су и код нас опћински избори. Досадашњи председник г. Дервин-агић добио је више гласова по други кандидат. И овом приликом бирати су се показали старе куди бива, за хајтер двојице тројице сви су (осим 2—3 гласа) за председника двојицу кандидирали. Да није било мухамеданске младежи који су свршили основ школу!.. можда не обаше Дервин агић добити.

Маслине нијесу без рода, по се падају да ће ју Нинаал-ла више по прошле године имати — над у Бога да ће ју до године добро и пуно носити — јер се готово свак око њих стара, које онда, по одредби Творца морају прихода носити.

Лозе посе тако пуно, за које кажу: да се је био дигао тај берићет — да није урок!

Ченице прошле јесени посејало се је много и по изгледу добра је надежда ошм, рижети су случаји да у неке багшине нема ни зрна; но-су је кише и сијавези у цвезање поништили.

Ко је јечма сијао — он се није кајао. Кише су често падале и сједба кукуруза мало се је одоцила и сад се сеје. Над у Бога добро ће бити јер, наше земље разна жита рађају.

П у т и н к.

Л И С Т А К.

ПУШКИНОВЕ ЗАСЛУГЕ

и историји развоја руске књижевности.

(Из „Петроград. Вједомости.“)

Прозава етогодишњице Пушкинове знаменит је моменат у културном животу рускога народа. Она нема политичког карактера: ово је светковина духовна, светковина живе душе рускога народа, светковина његове мисли, чувства и живог језика, који су се паразити у генијалном руском језику. Русија слави успомену најдостојнијег свога сина, најбољег тумача духа рускога народа, и генијалнога свога пјесника, који је обемртно своје велико име не само у историји руске књижевности, него и свијетеке.

И памјетник воданг себј перуковнорниј;
Къ нему не заростетъ народнаго трона.

рекао је пророчки велики наш пјесник, опредјелавујући значај својих падахнунтијех производа, и његове се пророчке ријечи нецунувају у најширем значају; он је постао народнијем пјесником, и глас о њему је прошао сву велику Русију, и сва она познаје га и пошту му одаје.

У чему је баш значај и слава Пушкинова, у чему су заслуге Пушкинове у руској књижевности? Које су то биле Пушкинове заслуге, које су принудиле Гогоља да рече: Пушкин је извиредна појава, и може бити јединствена појава рускога дуга; Бјелинскога да рече, — да је он виша појава рускога генија; Достојевског, да га сматра појавом пророчком, која помаже расвјетљавати тамни пут у нови свијет; Термонтова, да каже у пјесми поводом смрти Пушкинове чувство општега негодовања и дубоке туге за прерано угашенијем дивнијем генијем?

Оцин, 18 Јуна. — На 17. о. м. као на рођен-дан нашег Престолонашљедника Књаза Данила, било је у цијелој вароши велико овејтање и најбоље весеље. На вече итега дана г. Пресједник Лука Ђуровић са члановима општинске управе, позвао је наше чиновништво са свим мјесним властима у вечер пред општинском Управом. Господин Пресједник такође је изволио позвати на општу славу наше младо Пјевачко друштво, које још више славу увеличало, са својим и ако од скоро, дивним пјевањем. Пошто је ова господа на окупу била, г. Пресједник, као преставник народа диже се са пуном чашом у руци и наздрави Њ. В. Књазу Данилу, здравица је произвела најбоље утисак на присутне, иза чега је слиједило трикратно: „Живио!“ а „Пјевачко Друштво“ отпјева: „Насљедниково коло.“

Посље овога сви присутни пођоше пред читаоницом на Пристану, уз непрекидно пјевање, ђе се такође уз најбоље одушевљење играло и појало до близу 2 сата по поноћи.

Сјутри дан у 9½ сати пр. подне било је благодарене са „молебствијем“ које је ослужило Њ. В. г. Митрополит Хаји-Савва са мјесним свештенством, сви чиновници су били у пуној парадн, а Пјевачко Друштво одговарало је нотали. Посље овога отпањена је 21 топовски метак, а чиновници пошли на честитање у салу Окр. Суда. Г. Пресједник Окр. Суда Војвода Арслан-бег Ресулбеговић почасно је сву господоу са разним шћима.

Баре Шумановића (Бјелопавлић), 23 јуна. — Ево са срећом, а у здравље нашег опћељубљеног и Узвишеног Господара и ова околина по одобрењу Високог Министарства Просвјете и Цркв. послова, доби школу за васпитање своје младежи, која је није досада имала.

Ова околина броји 210 домова, а саостоји се из пет општина, које ће припадати овој школи, и то: Виш, Мијокушевић, Шобајини, Винићи и Подвраће, а како чујемо припањуће им и Реовићи.

По наредби Гл. Шк. Надзорништва дошао је 13 ов. мј. г. Јован Пешки, учр-учитељ Данилоградски, те је одредио мјесто овој школи ондје у Баре код здраве плантинске воде Јавња на врло подесном мјесту, — у споразуму с г. кап. Дамјаном Перовићем.

Кад је г. изасланик одредио мјесто школе, држао је језгровити говор о значају школе, који се завршио са ердчним и бурним усклицима: „живио Господар!“ и пуцањем из пушака.

Околина ове школе тријела је терет и давала школарину као и остале, које су шћале своју дјену у школу, дчим ова највише годишње по петесторо и то ако је у М. Острогу, а рижети које у којој другој школи, да је учна, пошто је ово мјесто удаљено од најближе јој школе око 2 сата.

Дужина ове школе изијети ће — по плану Гл. Шк. Надзорништва — 19 мет., ширина 8½ са зидовима — а висока 4½ м. У њој ће бити поред учионице: соба учитељска, канцеларија, кухиња и портик.

Пушкин је први самопикли, народни пјесник: он је ослободио руску књижевност од подражавања западно-јевропске књижевности, дао јој стварну садржину, која је отада остала главном првом руске књижевности; он је био први руски пјесник умјетник; он је створио савремени књижевни руски језик.

Пушкин се појавио у доба, када је руска књижевност подражавала, кад је била под уливом западно-јевропске књижевности, и усвајала њене пјесничке облике и садржину, — када књижевни руски језик још није био установљен, када још нијесу били прегали спорови дингвета, пристана Карамзина и Шишкова о достојанству главнијех елемената књижевнига језика. Први производи Пушкинови појавили су се онда, кад је владао псеудо-класицизам, али када су се на мјесто њега појавили романтични производи Жуковскога са *славићу спинова*, која је *пјесничка*, са наклониху маште ка неопредјеленом боју, са тежњом од земље на небо... Пушкинов пјеснички геније у самом почетку није могао избјети улив школе лажно-класицијех писца, у пркос на плијенење романтизма Жуковскога. И сам Жуковски, стојећи на челу новог књижевног права, у пркос свог великог талента, платио је обилни данак псеудо-класицизму. С друге стране, знаменити у то доба преставник лажног классицизма,

Славниј старецъ нашъ, царей пшвецъ избраний,
Крылатиы гениемъ и градей вичиванй,

јак је утицао на младог пјесника. Он је

Въ слезахъ обнялъ мои дрожащю рукою

И шщастье мнѣ предрекъ, незнаемое мною...

„Млади пјесник у присуству овога славнога старца осјекао је епано душевно узбуђење, његов је глас звонио и срце било у усхићењу,“ као што свједочи један лицејски садрж Пушкинов. Уливи музе Державина са њенијем реторичкијем језиком

Бад су се окупили сјутра дан на одређено мјесто, закретине водичу г. г. свештеници: Неђељко Михаилович и Стеван Вујадиновић, чијом је иницијативом ова школа и постала, — посље које се заорило из грла више од 200 присутних радника дуготрајно „живио Господар!“ Одмах пријенуше са највећим одушевљењем на рад уз велику пјеванију и пуцању из пушака.

У близини ове школе — од 200—300 м. — налази се стародревна црква, св. Петке. Ово је најпрва црква, коју су Бјелопавлићки оградници, али ју је ова околина о свом грошк у посљедње вријеме поправила, о којој ћу вам се јавити, ако Бог да, други пут.

Радњом ове школе руководиће одбор, којег су за ту сврху и оабрали, а под надзором мј. шк. капетана, вриједног и заузимљивог г. Дамјана Перовића. (Ова се околина састоји из три капетаније Бјелопавлићке: Петрушиновићке, Павковићке и Вражегрмачке, пошто се налази на помеђу иетијех.)

Како овај народ љуби школу види се отуда, што се обавезао подићи је као приватну; но, узимајући у обзир њихове околиности и узроке са којих им је потребита, надати се у велику ошнине милост и правичност Њ. В. нашег Узвишеног Господара и Високе школске управе, дати ће се државни учитељ овој школи, пошто је околина до сада тријела без ње, а посигурно вазда може имати најмање довољан број ученика.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(Лијечење млијеком.) У данашње вријеме, гдје дијететика заузима тако видно мјесто у лекарским наредбама, много се хвали млијеко. Њега сматрају као најбољу храну, којој није равна ни једна друга. Донета је врло чудно видјети, како се кад-год увећа тежина тијела због употребе добре варенике (кувиног млијека) а тиме се и ослажи тијело. То се дешава и пр. код слабуљавих, ипаче здравих људи, који су ослабили из ма каквих узрока — од пашорног рада, јаког узбуђења или бриге — и код омршавелих пацијената, или људи који се посље дуготрајне болести полако опорављају.

Но ипак се важност лијечења млијеком у многе суштине прецењује. Болесник поедуша често сумарну наредбу лекара: „Пијте дневно литар до два млијека“ и с правим покртвоником ерче прописану количину. Међутим брзо наступи хрљаво дјејство; пацијент мало по мало почне осјећати све већу одвратност према млијеку, посље прве поље осјећа се сит, и најзад му се гади кад га само види. Због те одвратности изјави се у највише случајева лијечење с млијеком зато није добро наређивати пацијенту суштине велике количине млијека. Прије свега не треба смањити уобичајену, чврсту храну. Најбоље је да и здрав и болан млијеко пије преко цијелог дана у мањим дозама између оброка, за доручак, прије ручка, око мале ужине и пред спавање.

и декламациом види се на Пушкиновијем „Успомена у Царском Селу“ (1815), које је прочитао у лицеју на пенити у присуству Державина. Млади пјесник у њима саужи се реторичкијем језиком, рижетица *висококи стили, да великокопни мисли двоструко узвиси*. Пјесник жали, што *мој дук не гори усхићењем*, и жели, да му *Аполон чудесни дар пјеснички улије у ерди*, да, као пиеси ода старе школе, *заврши млири небесном арканом и сине у шћми арканна звирма разниког пјесника*. Али жела Пушкинова да буде ратнијем пјесником, као и уштите да пјена у духу реторичке школе, није била ердна његовом генију и није одговарала његовом васпитању. Његове лицејске пјесме посе карактер францускијех анакреонскијех писца, који су пјевали чувствена укљивања. На реда тих пјесама Пушкиновијех удаљују се оне, на којима се види улив Жуковскога, са његовом пацијентељом сладости. Ти производи Пушкинови показују основна својства његове музе: стварност садржине нефанетатичне, необичну јасноћу, просоту и цијелост пјесничкијех облика и изванредну лакоћу и музикалност стиха.

Охрабрен пажњом Карамзина, ласкан старцем Державином, који је мислио да ће паћи у младог пјеснику достојнога свога пријемника, цотакнут и подржан саветима Жуковског, који је опажао у младог пјеснику неодлучност и непоијерење према својем таленту, Пушкин се ријешно на *трудни пут без спреча*, — трудни за то, што је видно опасност *изражавати се искренијем језиком*, видно је *вражду и зашет*, и предвидио неизбјежне бриге:

Съ журналами сражатся,

Съ газетой торговатся.

Али се Пушкин рјешава... *смјело да-ласко правитијем путем, двани уселу руку*.

На развиће и утврђење тог реалног права Пушкинове музе утицало је његово

Али и при том се најзад појави одвратност, па је питање, да ли не би било боље, да се лијечење млијеком сасвим напусти, или да се ограничи на мале количине. Зна се поуздано, да се чврстом храном често може доби до веће тежине тијела у случајевима гдје конзеквенто лијечење млијеком није имало успјеха. То је мишљења и Д-р Бервалд, који у „Лисгу за дијететску и физикалну терапију“ саветује, да се одраслим болесницима, даје према њиховим навикама, прво чврста храна, па ако се покаже да се не може тако хранити, онда се тек треба латити млијека и његовог сурогата. Строго држање лијечења млијеком довело би а прије а посље, да се смањи остала храна. Да би се тијелу дало довољна, одређена количина хранљиве материје треба много више млијека, него мијешане чврсте хране, која би на прилику била састављена од меса, јаја, сира и хлеба. Због многе воде у млијеку оно напуни желудак и изазове осјећај ситости. А кад се хоће да се код пацијената одржи постојан апетит, онда поједини оброци морају бити мали, али их треба узимати чешће сваког или сваког другог сата.

Особито је важан доручак. У јутру желудак може највише да поднесе, и баш је за доручак ушло, на жалост, у обичај, да се желуцу даде најмање: шоља двије бијеле кафе, која врло слабо храни. Доручак би требао да је најхрамљивији, а људи елабог апетита добро би учинили, кад би прије доручка постакли мало свој желудак. Може изгледати коме чудно, али вриједно би било покушати, на сат прије доручка појести једну сарделу или парче харинге. За прави доручак треба натрти сува добра сира у говећу чорбу или у млијеко, а уз то узети хлеба с маслом, на тај начин добије желудак еразмјерно малу количину хране, која по својој храмљивости вриједи више од цијелог литра млијека.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Справљање и спремање сијена) Главна храна наше домаће стоке зими јесте, сијено. Још мало, па ће на наступити косење ливада; а од тога како буде сијено ухваћено, зависиће доброта његова. Добро сијено може се спремити само онда, ако у вријеме косење потраје лијено вријеме. А ако вријеме у то доба не послужити те сијено закисне, оно онда изгуби од своје вриједности. Па једно то, а друго, што се не спреми колико треба добре хране, чини те сва наша стока преко зиме омршави да једва жива у прољеће ује.

Наши пољопривредници знају само за тај један — обичан начин спремања сијена; па ако вријеме поедужи, онда добро, а ако вријеме буде неугодно, онда им је сијено лоше каквоће.

Међутим, пољопривредници у другим земљама не држе се само овога једнога начина спремања сијена. Они имају још три начина на које сијено спремају за своју стоку. Па како им се кад који погоднији начин, они га на тај начин и спремају.

бављење на југу Русије и у селу Михаиловском. Удаљење од шумног круга младијех бездмника спасод је младога, осјећљивага пјесника, с једне стране за то, што је припомогло да се душевно просвијетли, и побуђивало у њему вољу да ствара и да се сам развија.

Въ усидении мой свонравный гений
Позвалъ и тихий трудъ и жажду размышлений,
Ищу вознагражденья въ обаянхъ свободы
Милеюшю младошню уграчешю годы
И въ просвщении стелъ съ вѣкомъ паравѣмъ.

С друге стране, удаљење од прилика шумнога свијета, које етјешњавају, а приближење к својој природи и животи рускога народа, величанствена природа Кавказа са дивном слободом његовијех синова, плијенитељна лепота природе Крима са неогранијем животом његовог епановишћива, обогатили су и учинили неизгладиви утисак на осјећљивог пјесника и потакли његово пјесничко дјеловање у престављању нетинскога, стварнога свијета, пониженог живота, правичношћу, некреношћу и непередетвенношћу његовијех чувстава. Он је стварао своје пјесничке слике на основу онога, што му је давала стварност у свој њезиној разнобразности.

Он се на све одзивао, као звучни ехо, који даје

На каждый звук
Свой откликъ въ воздухъ пустоты,

с којим је Пушкин срањивао одзивање своје музе.

Али ови одзиви Пушкинске музе нетинском животу нијесу били пасивни као ехо: они су били запечатани умјетнијем стварањем на реалној основи. Умјетни производи Пушкинови у живијем сликама овапљавају ештину, идеју предмета природе и појаву човјечијег живота. Како идеја тако и њено овапљење састављају умјетнички производ, који се одликује пуноћом и савршенством, састављају органичку цијелу, тако да се не опажају границе из-

Те начине спремања сијена ми ћемо овдје показати. па ако који од наших пољопривредника хоће, нека и сам покуша да на који од њих спреми сијено за храну своје стоке.

Мрко сијено. — Прави се на овај начин: Треба узети покошену траву, али не сасвим суву, већ добро провенућу, па је онда трпати на један пласт и приликом трпања добро нагажавати. Тако ваља продужити док се цио пласт не стрпа. Пласт треба да има бар 6 м. у пречнику а да је висок до 45 метра. Кад пласт буде готов онда му врх треба добро сламом покрити, па тако оставити. После неколико дана, овај се пласт отпочне загријевати тако, да му унутрашња топлота достигне и до 60°K. Ово загријевање не траје више од 7—8 дана, па се онда пласт стане хладити. Од прилике после шест недеља пласт се сасвим исхлади и тада се може тропити.

Код овога начина справљања сијена тешко је само потрпевити овај степен провенућости коју траву треба да има, јер од тога зависи: хоће ли бити правилно загријевање или не.

Кад се пласт начине, сијено треба да изгледа као пресовано, а кад се узима, треба да се одваја у колагима. Ако се под претима осјећа масно тада није добро.

Користи овога начина справљања сијена над обичним ове су: што не отпадају меки дјелови као: цвијет, плод, сјеме и лишће у којима има највише хранивих дјелова, као кад се обично сијено гради; што многе биљке постају укусније, те их стока из овога сијена у слат поједе, а које у обичном сијену и не гледа.

И ако овај начин справљања сијена није тежак, ко му није вичан треба да ради најбрије у малом, па ако му добро за руком испадне, може га справљати у већим количинама.

Кисјело сијено. — Прави се овако: Ваља ископати рупу 1,5—2 метра дубоку, широку до изнад половине висине до 2,5 метра, а при врху треба да је широка око 3 метра. Ако је земља чврста, непропуштава, треба рупу само ископати па добро маљевима набити; а ако је земља прескоковита и растресита, онда рупу треба озидати циглом па цементирати да вода у храну не би улазила. Зидана рупа кошта више, али опет зато дуже траје. При копању рупе треба земљу бацати на ону страну са које се неке храна привлачи.

После, пошто је рупа спремна било на један или други начин, онда треба приступити пуњењу исте. Храна коју ћемо да кисјелимо, треба да је сјечена или кошена на дан раније, како би се провинула. Провенуће хране више стаје у рупу а боље се и нагажава. У рупу треба је бацати тако, да свако бацање представља по један слој дебело од прилике 30—40 сантиметара. Сваки тај слој треба добро нагажити да потпуно раван изгледа, и тако продужити пуњење рупе. Слагање и нагажавање сијена врши се зато, да се што више ваздух испуне.

Кад се на овај начин рупа начуни травом, онда се истим начином продужава слагање и виш ње, од прилике за један метар висине. Па кад је то учињено, онда се та гомила хране покрије подебелим

слојем крупне сламе. На сламу се набаца слој од 60—70 сантиметара земље па се она добро утаба и набије маљевима. Услед тога гомила ће се нешто слећи, па онда треба земљу и са стране набацити, па и њу добро набити. Кад храна почне да превире она се онда слеже. При слагању на оном покривачу од земље појавиће се цукотине и рупе, које треба земљом поунити, па онда опет добро набити, како ваздух не би унутра улазио. Исто тако, ваља строго мотрити, да кишна или кишна вода не продре у храну, јер би је могла покварити. Тога ради, треба око рупе ископати јарак, како би вода отицала. Добро је, ако се над самом рупом направи каква настрешница, те да руна не кисне.

Отприлике после 10—12 недеља врење ће се довршити, и тада се храна може отпочети употребљавати. Добро спремна храна на овај начин, може трајати годину и по дужи а да од своје вриједности много не изгуби.

Кад је храна укисјела, добије доста јак кисели мирис који подсећа на квасац. Боје маслинасте, а кад на ваздуху постоји, она мало поцрни. Кисјела храна губи једну трећину тежине коју је као зелена имала, а смањује јој се и запремина и са 40—60% губитак овај како на тежину тако и запремину наклања се тиме, што храна постаје много укуснија.

Овај начин спремања сијена није много скупи, но што износи трошак око обичнога спремања и сушена сијена, за који треба доста и то лијепога времена. Међутим, овај начин спремања сијена може се употребити по сваком времену, изузев наравно кад кишна пљуском пада.

Кад се сијено овако справља, не отпада лишће и цвијет, те не губи шта од своје вриједности, поред тога што се за прављење овога сијена могу употребити и сви биљни дјелови само ако нијесу суви. Најбоља кисјела храна прави се од зеленога кукуруза, а нарочито од онога што је доцкан у љето сјан. Тако исто врло добро може се употребити за прављење овога сијена: овиз засијан у сјеси са граором. Даље мукхар, зелена риж, лудерка и у опште ливадека трава и биље које стока иначе не једе тако радо. Преварицањем храна добија изванредно добар укус, те тако је стока врло радо једе.

Кад је љето сушно, те се не може тачно да процијени, какав ће принос дати ливаде, треба предузети справљање сијена на овај начин. Јер за прављење овога сијена, може се врло корисно употребити још: коров са увратина, шанчева, оградама њива, који стока не једе тако радо.

Храњење оваца, волова и младе стоке кисјелим сијеном, нарочито се препоручује. Кравама музарама не треба га давати, јер од њега добија млечко кисело укусе. Волонима пак, који су стављени на гојење, врло добро чини.

Уз ову храну може се врло корисно употребити и слама; и то сламе двије трећине а једна трећина кисјелог сијена. Само ваља добро измијешати сијено и сламу па онда пејети на сјечки и тако давати да стока не пробира.

дјеловање својих производа увиђа је и сам pjesник, говорећи

И догао буду твојим љубимцемъ народу,
Что чувствва добра и лирой пробуждаѣ.

Што је Пушкин дубље мислио продирао у свој позив, што га је више храбрио pjesнички геније, тим се више ширио разнобразни круговор његове pjesничке радиности и тим се потпуније огледала у његовијем умјетничкијем творевинама руска природа и руски живот. Што је ближе био pjesник народу, што је боље упознавао његов живот, — тим је дубље и јаче избијало из његовијех умотворина чувство хуманости и милосерђа према својему народу, жалећи му свјетлости науке.

Као више појављене генија рускога народа, Пушкин у најразличитијем по облику pjesничкијем творевинама умјетнички је препознао стварни живот рускога народа, како прошли историјски, тако и савремени. Он је много различитијех pjesничкијех слика, карактера и типова из историје и из живота створио, истакао примјере и завјештао у наслеђство својим латературнијем пријемницима, великијем умјетницима и трудбеницима на латературном пољу.

Као велики национални pjesник-умјетник, Пушкин је потпуно усвојио и искусно примјенио и народни живи језик у изражавању различитијех мисли и покрету чувстава. Тек од доба Пушкинова народни језик добио је право грађанства у књижевности, као живи извор за обновљење и усавршење књижевнога језика. Необичнијем својствима Пушкиневога језика дивили су се не само савремени му писци, не могући се доиспити, ком стиглу припада његов слој, него и генијални руски писци умјетници.

На кратко речено, користи овога начина справљања сијена ове су:

1. Што справљање јефтино кошта;
2. Што се не губе хранливи дјелови као при справљању обичнога сијена;
3. Што се може справљати преко цијелог љета;
4. Што се врло корисно може употребити и такво биље, које стока у обичном сијену не би једа;
5. Што се храна повећава укус и сварљивост;
6. Што нема опасности од пожара;
7. Што стока са ове хране прелази на зелену локше по са суве.

Црно сијено — Прави се овако: Треба траву чим се покоси, стрпати у повеће пластове и онда оставити да се загрије. Загријевање ће трајати од прилике два до три дана. После овога времена, треба ово плашће растурити да се осуши, па кад буде сасвим суво, онда га скупити уједно и тако оставити до употребе.

Овај начин спремања сијена треба предузимати само онда, кад се са сигурношћу може рачунати на лијесно вријеме, да се сијено може осушити после превирања. Иначе, ако наступе влажни дани или га киша ухвати, онда је сасвим пропало, јер није више ни за какву употребу.

На овај начин справљено сијено стока врло радо једе.

Сва три показана начина справљања сијена употребљавају пољопривредници, који воде строго рачуна о својој стоци, па зато се овде и наводе напомене ради нашим пољопривредницима, ако би се хтјели користити њима.

За косом одмах плуг нека греде. У великом послу и заузетости око жетве, возидбе и вршидбе, многи ће да заборави на своју њиву, заборавиће на захтјев своје оранице, заборавиће је за ово вријеме сасвим, а неће ни помишљати, да плуг треба и мора одмах за косом да греде.

Ораница је сада после жетве сипка, лако се даде радити, а не као после, кад отврдне. Зато и треба одмах сада стрњике преорати, јер после ће површина земље отврдути од сунца, а нестакће мекоће која је постала под хладом стрњине.

Али ово орање не смије да буде дубоко, него сасвим и што плиће. Тако ће све сјеме набрзо изићи и биће лијепа паша за благо, а уједно ће се поништити сјеме од корова, које је по земљи расуто.

Напреднији пољопривредници преору стрњку у Јуну или Јулу, дакле, одмах по жетви, те је засију пићом, коју или употребе у зелено као храну, или је заору, кад дође до цвијета.

Ми нарочито напомињемо нашим земљодјелцима, да не пропусте одмах иза жетве своје стрњике узорати и то што плиће, јер ово орање најбоље тамани коров, а лако се даде урадити, јер плитка се бразда брзо оре, а земља се сада лако ради. За ово су орање плугови са 3 раоника врло zgodни, јер са таквим један човек са својим благом мисо може данас да уради, али зато и онај, који нема тих плугова, не смије пропустити, а да одмах не узоре стрњку, па ма са својим обичним плугом.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 25 јуна.

(Из Дубровника) нам стигне тужна вијест, да је направио од каплѣ преминуо барон Франц Гондола, дугогодишњи начелник дубровничке општине. Покојник је био прави стари Дубровчанин и образовањем и родољубљем — један од посљедњијех дубровничке властице. Вјерна му памјат!

(Монуменална црква у Никшићу.) Овијех дана био је на Цетињу г. Урош Предић, академски сликар, и одио је у Никшиће, да види нову цркву, задужбину Њ. В. Господара. Њ. В. Господар желио је, да овај ерски умјетник наслика цркву изнутра а фреско; али г. Предић, из велике своје скромности, држи да би то био за њега веома огроман рад, и за то се није усудио да се прими те радње. Иконостас, који је истој цркви завјештао велики грчки народни добротвор Сингрос, већ је готов, и чека се с нарочитијем бродом из Пиреа. Иконе за овај иконостас, као што смо већ једном казали, раде се у Русији.

(Из Зетског Дома) Синоћ је био у нашем позорништу концерт, који је приредио г. Жарко Савић, дворски оперски певач, уз пријатељско судјеловање г. Нелибе; тако смо имали веома угодну прилику, да чујемо Србина умјетника, који је кроз Немачку по првијем позорницама тако лијепо име себи стекао. Концерт је почела својим присуством Њаљевека Породинца. Све ложе биле су заузете, а скоро и сва сједишта. И глас и вјештина г. Савића изазивали су бурно пљскање, те је морао излазити и понављати неке комаде. И г. Нелиба, млади члан дворске оркестре, показао се прави виртуоз на виолину, и био је живо аплаудирао. Г. Савић имао је овијех дана дати један концерт и у Дубровнику, али је та концерт био одложен услед нарасне смрти барона Гондола.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Швајцереке гостионице) Швајцарска није природом богато обдарена земља. Она нема широких плодних поља, није много zgodна за воћарство и виноградарство, њене високе планине немају ни угљена, ни других каквих руда, једино што имају, то су им добре паше. Али је народ радљив и штедљив, не лијењи се, него гледа у свакој прилици да заради. Па тако спада Швајцарска у богате земље. Како Швајцарска, као планинска земља обилује природним љепотама, то многи људи одлазе тамо да се нагледају лијепах предјела и науживају чиста планинска ваздуха. Швајцарци су учили добро ову околицу, па су се постарали да што више намамљују странце у своју земљу. На све стране они су удесили лепе гостионице, гдје човек за врло умјерену цијену има чисте и лијепе собе са чистим постељама, здраву и укусну храну и пиће уз добру послугу. Човек не може да замисли, колику корист отуда беру Швајцарци. У г. 1894 било је у Швајцарској 1.693 гостионице са 80.000 кревета. Од тога времена број је гостионица порастао. Речене године имале су ове гостионице дохода 114.333.744 дин. У гостионицама служило је 32.907 лица, која су на име плате примила 8.756.500 дин. Остали трошак гостионичарски износио је 74 мил. 50 мил. динара за кујну, 7½ мил. општи трошкови, толико исто на одржавање зграда, 5½ мил. за огријев и освјетљење, онда порез, обезбјеђење и т. д. Сав трошак гостионичарски износио је 82.828.269 динара и тако имали су речене године швајцарски гостионичари чиста дохода не мање него 31.505.585 дин. Кад се узме и остали трошак што га странци имају у Швајцарској, онда се може узети да Швајцарска само од странаца прима сваке године више него 200 милиона динара. И тај новац у главном остаје у земљи.

У томе је језгра ствари, да је у Швајцарској све удешено за удобност публике. Тамо главна брига није обраћена на спољашњу раскош гостионице; тамо се не познају чувени приказивачи; Швајцарци су врло добро појмили, да се тим путем може дјелотворити само на мален број путника, и за то су они сву пажњу обратили искључно на прибављање удобности походиоцима. Њихови хотели скоро увјек су најчешће на најљепшем и најздравијем мјесту. Управа хотела само се око тога труди, како ће посетиоцима за што мању цијену дати што више удобности, олакшати болесницима уживање љековитог планинскога ваздуха, а здравима дати могућности, да излазе у планину, да се пењу на живописна брда и одаде да се наслађују погледом па дивне панораме, које су чувене у свему свијету. Тамо, горе на брду имају такође прекрасни хотели, али они нијесу одређени за стално пребивање, но само за кратко бављење, јер климатски услови нијесу за дуже пребивање у њима. Пенање на врхове брда обично је олашано на разне начине, електричним и зупчастим планинским жељезницама.

Сви швајцарски хотели одликују се необичном чистотом, а у великим хотелима она је дотјерана до раскошности.

А да ли су Швајцарци тек случајно дошли до толика савршенства у овој грани природе?

Нијесу, него су само разумјели, да се за то није особита вјештина; читана наука; те се онда појави и засебна занатска школа, коју је основало друштво гостионичарско.

Знат гостионичарски бива све тежи и тежи, благодарећи утакмици и успјесима индустрије и трговине. Дobar гостионичар треба да је у току ствари, да зна све и да већ при првом кораку влада некојим неопходним знањем, а ова знања даје својим ученицима речена занатска школа.

Ова школа друштва гостионичарскога налази се у француском дијелу Швајцарске, у Ути-Лозани, у хотелу „Инглеска.“ Она је отворена од 15 октобра до 15 априла. Ученици у њој пансионисте су и походиоци, а примaju се и странци. Плата за пансионисте износи мјесечно 120 дин. један од учитеља станује у интернату и називава пантоме и изван школе. Учитељи разних струка науке предају својим ученицима, а у исто вријеме с теоријом бива и занатско обучавање практично.

У програм ове школе иде: немачки француски и инглески језик, аритметика, чисто писање, земљопис путнички, рачунство и црпеница, познавање робе, практична вјежбања; занимање у кујни, управа ове или оне гране домаздука и т. д.

Од ученика нитѣ се пристојно понашање, и млади људи, који су свршили школу, треба да се знају понашати ма у ком васпитном друштву.

Говорећи о устројству гостионица у Швајцарској, ваља и то споменути, да се у тој земљи јетиније и боље него илјде другдје задовољавају и друге путничке потребе: прекрасни екипажи, шитоми коњи, разборити и не сувише разметљиви про-

међу идеје и њене слике. Такво умјетничко произвађање песничкога свијета у руском pjesничтву први је отпочео Пушкин, и тек тада оно је постало оригиналнијем изразаом живота, како стварнога тако правственога свијета; тек од доба Пушкинова поезија је постала у руској књижевности као самостална сила. Препознавајући у својим умјетничкијем творевинама стварни свијет, Пушкин, истом својетана своје музе, престава лијепу и узвишену страну стварности, у чему се састоји одлична црта његове музе. Спољашња страна музе му, према унутрашњијем врлинама, очаравла пластичком тачношћу, вежљивошћу, пријатношћу мелодије и хармоније ритма. „Производи су његове музе — говори Вјелики — музика у стиховима и скульптура у поезији.“ Не говори узалуд Пушкин у pjesми „Муза,“ да га је његова муза још у младим годинама оживљавала *божественнијем надањем и срце националн свјетлим очарављем.*

Будући тумач умјетничке песине, не примјењујући је захтјевима времена и мисли, Пушкин је гледао и на своје творчештво у часу надахнућа, као на свештенодјелство, pjesничко надахнуће сматрао као више просвјетлење pjesника, када он, као син небеса, неупунивши се вољом Божијом, надахнутом ријечи жеже човјечија срца — а

Къ погамъ народнога кумира
Не клонитъ гордой головы,

и као цар иде слободно куда га вуче слободни ум,

Усовершенствуй плоды любимых думъ.

Такви плодови омјетничких мисли, као производи надахнућа, када pjesник са својом својом душевно просвјетљеном природом обимље и посматра своје идеје и даје им живот у умјетничкијем облицима, — и утичу силно на душевну страну читаоца, пружају му насладу чисте поезије, васпитавајући у њему наравствена чувства. То

водници и т. д. Све то путнику свакад стоји на расположењу за награду релативно скромну, и скоро никад неће човек примјетити да имају намјеру преварити вас и одерати вас.

„Ц. Гласник.“

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БРИСЕЛ, 20 јуна. — Краљ је примио вође опозиције и градоначелника Брисела, Анверсе, Ганда и Лиеже, који су Краљу изјавили, да не могу више одговарати за ред, ако влада не повуче натраг пројект изборни. У свом одговору Краљ се огладио уставом.

БАРИЦЕЛОНА, 20 јуна. — При отварању градског вијећа, гомила је пуцала на вијећнике. Остали три мртва и девет рањенијех.

РИМ, 20 јуна. — Услед затварања засједања парламентарног, крајња левница издала је манифест о свом раду у последној парламентарној периоди. Социјалист Коста, излазећи из парламента, био је уапшен. Да издржи два мјесеца тамнице, због проског преступа, учињеног г. 1894.

МАДРИД, 21 јуна. — У Валенсији је било озбиљнијех нереда. Жан-дармарија, која је посредовала, била је напалу камомем. Жан-дармарија и војска пуцале су, и мношину ранили. Агитација се у вечер умножила. Чимене су барикаде, од којих је једну узела кавалерија послуже жива пуцања. С једне и друге стране многи су рањени. Многи су уапшени. Данас нови нереди Народ је напалу жаварску каверку камомем. У побуни у Барцелони је било 30 рањенијех, међу којима многи смртно.

БРИСЕЛ, 21 јуна. — Овдје и у Анверси биле су демонстрације против предлога изборног и противу клерикалних листова. Ред није био нарушен.

БЕЧ, 22 јуна. — Цар је кренуо у Ишел, гдје ће остати.

МАДРИД, 22 јуна. — Манифестације су се настављале у Барцелони и у Валенсији.

ТИНЬУТИ, 22 јуна. — Лесптијев био је јавно проглашен за говорника екуаторских провинција.

БРИСЕЛ, 23 јуна. — У камари је влада изјавила, да држи, да нове изборне предлоге треба предати једном одбору, састављеном из свијех странака, да их проучи. Влада је расположена да изнова ствар проучи, и да жели споразума. Вандервелд од стране опозиције придружио се владино предлогу. Левница је издала манифест, у ком вели, узимајући на знање изјаву владе, која значи повлачење изборног предлога позивље да остану сложни, како би се стало на пут свакој реформи изборној без апела на народ.

ПЕТРОГРАД, 23 јуна. — Царски указ управљен генералном гувернеру Финландије изјављује да се не могу допустити критике, које су се чуле у дјети. Позивље гувернера да објави, дат критике не одговарају стању ствари, које постоји од почетка овог вијека, силом којег је Финландија нераздучно склопана са Русијом, Цар очекује чврсту акцију гувернера, да станоштво свати тачно мјере у корист веза између Финландије и Русије.

ПАРИЗ, 23 јуна. — Владек-Русо поднио је у камари буџет за г. 1900, па је прочитао декрет затварања парламентарног засједања, уз одобравање левнице, и који протест деснице.

БАРИЦЕЛОНА, 24 јуна. — Синоћ је свјетина камење бацала на прозоре цркве и језуитске школе. Било је сукоба са полицијом и жан-дармаријом. Три полицајска агента рањена. У вечер је ред повраћен.

БРИСЕЛ, 24 јуна. — Ишчекао је сваки траг агитације услед јучерашње владине изјаве у камари. И полемика између листова спустила је тон.

БИОГРАД, 25 јуна. — Синоћ, кад се Краљ Милан возио у колима отворенијем, једна особа испалила је на њега четири метка из револвера, од којих га је један врло лако ранно а други је рано његовог адјутанта у руку. Нападач је ухваћен, има му 28 година, али још није констативан идентитет.

БЕРГЕН, 25 јуна. — Цар Вилхелм је посетио брод школски француски „Ифигенија“.

ПАРИЗ, 25 јуна. — Говори се да ће војнички гувернер у Паризу генерал Курлинен бити постављен за заповједника једног корпуса, а на његово мјесто да ће бити други наименован.

АМСТЕРДАМ, 25 јуна. — Краљница је дала дине делегатима на конференцији, и издржала суверенима, који су на конференцији представљени, жалећи најбољи успјех великом дјелу.

СОФИЈА, 25 јуна. — Гласови о нередима у престоници нијесу основани. У Софији и у свој земљи влада потпуни ред и мир. Књаз је јучер кренуо са фамилијом пут Букурешта.

БИОГРАД, 25 јуна. — Онај што је пуцао на Краља Милана зове се Ђуро Кнежевић, из Босне. Затворено је 14 радикала, између којих Таушановић.

БИОГРАД, 26 јуна. — Ауктор атентата Грезвић, рођен у Босни, депуцирао је неке угљивне чланове радикалне странке. Краљ Милан је рекао грађанима и официрима, који су му честитали, да га Бог штити. Панић је ухваћен у Пожаровцу и допрећен је у Биоград с великом стражом. Током дана затворен је који присташа радикалски.

ПАРИЗ, 26 јуна. — Поводом посјете Цара Вилхелма на „Ифигенији“, измијењени су врло срдачни телеграми између Цара и председника Лубета. Брукер је наименован за војничког гувернера у Паризу на мјесто Курлинена.

БЕРГЕН, 26 јуна. — Шездесет официра и кадети са француског брода „Ифигенија“ позвати су вечерас на заједничку свечаност са немачкијем кадетима на „Хохенцоларну“.

ОБЈАВА.

Министарство Финанције даваће петролије на лиценцију 20. Августа 1899.

Контрат ће се дати ономе који се за најнижу цијену обвезе набављати из иностранства петролије пречишћено најбоље и најпрве врете у ламе и кашете нове и јаке, и предавати их цуне, здраве и у најбољем реду на мјеру — (децимал) — у државне магацине: Бар, Улцињ, Вир, Ријека, Подгорица, Цетинје, Његуше и Трахово.

Контрат ће се учинити за 30.000 кашета; — (да се предаду у течају од двије године, по потреби, — на означена мјеста, тако да не би нигда мањкавало петролије, ни на једно од појединих горе означених мјеста). —

Министарство тражиће од подузимача 600 наполеона кауције у готовом повцу.

Они који би жељели лиценцирати, морају се на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције, ће ће се држати лиценција, — од 2 до 5 сати по подне; — донијет са собом кауцију и положић је у Министарство, најдаље 20. Августа 1899 г. до подна; иначе неће имати право лиценцирати.

Цетинје, 11. Јуна 1899. г.

Број 641.

Министарство Финанције.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетинја за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим ишчеког дана полази у 7 сати прије подне и стиже у Котор у 1 сат по подне, има везе са брзовозним паробродом Лојдовоог Друштва, који полази исти дан у 2½ сата по подне из Котора за Трст.

Из *Клора* за Цетинје возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати прије подне.

Из *Цетинје* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из *Подгорице* за Цетинје полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетинје у 11 сати прије подне.

Из *Подгорице* за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшић у 11 сати прије подне.

Из *Никшића* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

С *Пристани* за Бар полази сваки други дан (почевши на 1 јануара ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 6¾, полази из Бара за Вир у исте дане у 7 сати прије подне, долази на Вир у 12 сати на подне.

С *Вира* за Бар полази сваки други дан (почевши на 2 јануара ов. год.) у 6 сати прије подна, долази у Бар у 11 сати, а полази за Пристан у исте дане у 11¼ сата прије подне, долази на Пристан у 12 сати на подне, осим неђељом и уторником (у које дане има везе са паробродом Даницом), полази с Вира у 9 сати пред подне и стиже на Пристан у 3 сата после подне.

Цетинје, 13 јануара 1899.

У п р а в а

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

Напомена

Пароброд Лојдовоог друштва полази из Котора за Бар сваког понедељника у 5 сати из јутра, долази у Бар у 10, полази за Улцињ у 11½ пред подне и продужују за Крф, дотичући: Медоу, Драч и Валоне, а у повратку из Крфа долази у Улцињ сваке суботе у 4 сата из јутра, полази за Бар у 6, а из Бара за Котор у 10 пред подне.

ОБЈАВА.

Агенција Унгаро-Хрватског Акционерског Паробродског Друштва у Котору, својим ишмом од 4. Фебруара по нов. кал., доставила је

подписатој канцеларији, ријешење Управе поменутог друштва од 10-ог Јануара ове 1899 год. број 118 односно олакшице у путовању Друштвеним парабродима за Црногорске путнике и то:

а) Ђаци добијају једну класу за другу;

б) официри добијају једну класу за другу, али треба да имају легитимацију од Министарства или којег другог надлештва;

в) сиромаси добијају III-ћу класу за половицу цијене, али морају, од стране власти имати увјероже о сиромашном стању.

Ово се доставља путницима ради знања, како би се, при путовању, на вријеме снабдјели са нужним документима од дотичних власти.

Број 351

Цетинје, 4 Фебруара 1899.

Канцеларија

Управе Пошта и Телеграфа.

Објава.

Спасоје Матов из Улциња пошао је назад пет година у Влашку одакле се својој жени прве године јављао. Ево већ четири да се о поменутоме ишпта не зна, на молбу његове жене умољаје се сваки онај, који што о именованом Спасоју зна, да би доставио.

КАНЦ. МИНИС. ИНОС. ДЈЕЛА.

Објава.

Пошто се не продаде двокатна кућа с припадајућом бантом Ника Васова Новаковића, — налазећи се у старој вароши поред Рибнице, — на рок одређени у 18-том броју „Гласа Црногорца“ ове године, због ниске цијене; с тога се иста кућа, која је израђена по новом плану, дуга 12, а широка 6 метара, поново износи на јавном ишкату.

Ко би жељео поменућу кућу, купити, нека се пријави потписатој управи 28 Јула тек. год., којег ће се дана иста уступити понудноцу највише цијене, а за новце ће се купац куће чекати до 26 октобра ове године.

К броју 198.

IV. 1899. 158.

Подгорица, 21 Јуна 1899 г.

УПРАВА ВАРОШИ ПОДГОРИЦЕ.

Број 60 (1-3)

106

Објава.

Пошто се није продала једнокатна кућа пок. Јована Ристова Радуновића, налазећа се у Мирковој вароши, на рок одређени у 13-том броју „Гласа Црногорца“ ов. год. због ниске цијене; с тога се иста кућа, која је дуга 15, а широка 6 метара, поново износи на јавном ишкату.

Ко би жељео поменућу кућу купити, нека се пријави потписатој управи 27 Јула ов. год., којег ће се дана иста уступити понудноцу највише цијене, а за новце ће се купац куће чекати до 15 октобра ове године.

К броју 231.

IV. 1899. 178.

Подгорица, 21 Јуна 1899 г.

УПРАВА ВАРОШИ ПОДГОРИЦЕ.

Број 61 (1-3)

98